

**PARLEMENTAIRE ASSEMBLEE  
VAN DE  
RAAD VAN EUROPA**

—

**BELGISCHE DELEGATIE**

—

**Verslag van het eerste gedeelte van de Gewone zitting van de  
Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa  
Straatsburg, 25 - 29 januari 2010**

**Verkiezing van de Voorzitter van de Assemblée**

Bij de opening van de winterzitting te Straatsburg heeft de Assemblée de h. Mevlüt Çavuşoğlu (Turkije, GDE) tot Voorzitter verkozen.

De h. Çavuşoğlu volgt de h. Lluís Maria de Puig (Spanje, SOC) op als 25ste Voorzitter van de Assemblée en is daarmee de eerste Turkse Voorzitter sinds de toetreding van Turkije tot de Raad van Europa in augustus 1949.

\* \* \* \* \*

De Commissie voor economische zaken en ontwikkeling van de Parlementaire Assemblée heeft *senator Paul Wille* tot commissievoorzitter verkozen.

\* \* \* \* \*

**Tijdens de zitting hebben volgende personen de Assemblée toegesproken :**

- Mevr. Micheline Calmy-Rey, Hoofd van het Federaal departement van buitenlandse zaken van Zwitserland, Voorzitster van het Ministercomité van de Raad van Europa
- De h. Thorbjørn Jagland, Secretaris-Generaal van de Raad van Europa
- De h. Georges A. Papandreou, Eerste minister van Griekenland
- De h. Franco Frattini, Minister van buitenlandse zaken van Italië
- De h. Daniel Ayalon, Vice-minister van buitenlandse zaken van Israël
- De h. Mohammed Shtayyeh, Minister van openbare werken en huisvesting van de Palestijnse Nationale Autoriteit
- De h. Miklós Haraszti, OVSE-Vertegenwoordiger voor vrijheid van de media
- Z.E. de h. Wolfgang Petritsch, voormalig Hoog Vertegenwoordiger voor Bosnië-Herzegovina

\* \* \* \* \*

### **Situatie in het Midden-Oosten (Resolutie 1700)**

De Assemblee volgt de situatie in het Nabije Oosten nauwgezet en neemt, binnen haar bevoegdheidsdomein, deel aan de inspanningen van de internationale gemeenschap om de vrede in het Midden-Oosten te bevorderen. Zij onderstreept dat de tijd die verstrijkt het vredesproces niet ten goede komt. Integendeel, het is juist de trage vooruitgang die het proces verzwakt heeft en die frustratie en verbittering veroorzaakt heeft.

Zij herhaalt dat vrede enkel kan worden bereikt door een onderhandelde regeling die aanvaard wordt door alle partijen, en zeker niet door militaire oplossingen.

Zij spoort de twee conflictpartijen dan ook aan om weer een klimaat van wederzijds vertrouwen te scheppen en om de vredesonderhandelingen te hernemen.

De Assemblee meent dat het conflict in het Midden-Oosten draait om twee legitieme aanspraken die evenwaardig zijn: het recht van Israël op erkenning en op een veilig bestaan, en het recht van de Palestijnen op een onafhankelijke en levensvatbare Staat naast de Staat Israël. Zij drukt op het feit dat er slechts sprake kan zijn van een duurzame vrede als aan de aanspraken en de rechten van beide volkeren wordt voldaan.

De Assemblee heeft, wat haar betreft, de bedoeling om door te gaan met de activiteiten van het Tripartiete forum, dat parlementsleden omvat van de Assemblee, de Knesset en de Palestijnse Legislatieve Raad, en om haar relaties met de parlementen van de landen uit de regio verder uit te diepen.

### **De werking van de democratische instellingen in Bosnië-Herzegovina (Resolutie 1701 en aanbeveling 1894)**

De Assemblee is erg bezorgd door het uitblijven van een grondwetsherziening in Bosnië-Herzegovina, hetgeen vaak aanleiding geeft tot blokkeringen binnen de staatsinstellingen en een negatieve weerslag heeft op de naleving van de verbintenissen van het land ten opzichte van de Raad van Europa.

De Assemblee nodigt de belangrijkste politieke actoren van het land uit om dringend een grondwetshervorming door te voeren, in nauwe samenwerking met de Europese Commissie voor Democratie door Recht ("Commissie van Venetië"), zodat de volgende wetgevende verkiezingen van 2010 volgens nieuwe regels kunnen worden gehouden die in overeenstemming zijn met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Zij roept de overheden tevens op om dringend werd te maken van hervormingen die noodzakelijk zijn voor het naleven van de overige aangegane verbintenissen.

Tezelfdertijd overweegt de Assemblee een ruim debat op te starten met de medewerking van de belangrijkste lokale en internationale actoren over de uitdagingen waarmee Bosnië-Herzegovina geconfronteerd wordt en de middelen waarover het land beschikt om ze aan te gaan. Die conferentie zou bijdragen tot een versnelling van de vooruitgang van het land op het vlak van euro-atlantische integratie.

### **Bestrijding van mensenhandel: promotie van het Verdrag van de Raad van Europa (Resolutie 1702 en aanbeveling 1895)**

De Assemblee zet zich ten volle in voor de bestrijding van mensenhandel en blijft druk uitoefenen op de Lidstaten van de Raad van Europa om er een politieke prioriteit van te maken die concreet gestalte krijgt in de praktijk.

De Assemblee benadrukt de relevantie van het Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding van mensenhandel, dat een efficiënt instrument is voor de preventie ervan, de vervolging van de mensenhandelaars en de bescherming van de slachtoffers.

De Assemblee richt dan ook een oproep tot de Lidstaten van de Raad van Europa om het verdrag te ondertekenen en/of te ratificeren, voor zover zij dat nog niet gedaan zouden hebben\*. Zij spoort de Europese Unie tevens aan om toe te treden tot het verdrag. Verder vraagt zij dat GRETA - de Groep deskundigen inzake de bestrijding van mensenhandel - zou kunnen beschikken over de nodige financiële en menselijke middelen.

De Assemblee pleit voor een samenwerking tussen de verschillende organisaties, zoals de Europese Unie, de Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa en de Verenigde Naties, met het oog op een efficiënte en gecoördineerde bestrijding van mensenhandel, waarbij de klemtoon ligt op een “aankpak gericht op mensenrechten”.

De Assemblee heeft het voornemen om in 2010 een conferentie over de bestrijding van mensenhandel te organiseren samen met andere partners die erbij betrokken zijn.

\* België heeft het verdrag geratificeerd op 27 april 2009.

### **Discriminatie op basis van seksuele geaardheid en geslachtsidentiteit**

De Assemblee heeft een eerste debat gehouden over discriminatie op basis van seksuele geaardheid en geslachtsidentiteit. Door het grote aantal amendementen (80) werd immers gestemd voor een terugzending van de tekst naar de commissie. Een tweede debat en de stemmingen zijn gepland voor de volgende plenaire zitting in april 2010.

*Senator Philippe Monfils* begon zijn uiteenzetting met de vraag “Wie is er bang voor homohuwelijken en waarom?”. Hij verduidelijkte dat het de vraag was die België zich gesteld heeft ten tijde van het debat dat leidde tot - en de spreker is er blij om - het wegwerken van de discriminatie tussen homo’s en hetero’s inzake het huwelijk. Toen werd als argument aangevoerd dat de bepalingen van het burgerlijk recht over het huwelijk werden uitgevaardigd omdat het verboden was met afstamming, voorbeeld waarvan het verbod om te trouwen wegens bloedverwantschap. Volgens de senator is die opmerking juist, maar is dat niet het probleem. De vraag is niet om te weten of het huwelijk als instelling ook van toepassing kan zijn op homokoppels, maar wel of de uitbreiding van het huwelijk naar homokoppels toe de instelling zelf in gevaar brengt. Het antwoord is evident: de instelling immers ook nooit in vraag gesteld in verband met het ongehuwd samenwonen, ongehuwde moeders, laat staan door echtscheiding. Spreker onderstreepte dat het huwelijk als instelling door het homohuwelijk niet méér in vraag gesteld wordt dan door de fundamentele verandering van houding van hetero’s ten opzichte van het huwelijk. Bovendien draait het bij een “goed huwelijk”, zoals dat in de volksmond genoemd wordt, niet om enkele bepalingen van het burgerlijk recht, maar wel om de kwaliteit van het koppel en hun houding ten opzichte van een gemeenschappelijk leven, of het nu om hetero’s dan wel om homo’s gaat.

Wat de adoptie door homokoppels betreft, verklaarde de senator geen enkel beletsel te zien. Het belang van het kind? Volgens hem bedoelen de tegenstanders van adoptie met die notie het belang van de traditionele familie en niet van het kind. Bovendien houdt de bewering dat een kind minder gelukkig zou zijn in een homokoppel dan in een heterokoppel geen steek: eenoudergezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, feitelijke scheiding of echtscheiding wijzen erop dat de traditionele familie niet onberispelijk is.

Bij kinderen wordt homoseksualiteit meer en meer ervaren als een vorm van genegenheid die geen enkele negatieve reactie veroorzaakt in verband met het feit dat een kind twee vaders of twee moeders zou hebben. Het belangrijkste is de liefde voor een kind in gezinsverband. Tot slot wees de spreker erop dat er geen enkel juridisch of maatschappelijk argument is om de discriminatie in stand te houden ten opzichte van de personen met een verschillende seksuele voorkeur. Hoe dan ook, in België zijn homohuwelijken en -adopties gelegaliseerd, en de grondslagen van het gezin werden er niet door in vraag gesteld.

### **Corruptie bij de rechterlijke macht (Resolutie 1703 en aanbeveling 1896)**

De Assemblee meent dat corruptie bij rechters een inbreuk op de Rechtsstaat vormt, straffeloosheid bevordert, onrechtvaardige processen in de hand werkt en de bestrijding van corruptie in het algemeen enorm bemoeilijkt. Zij betreurt het dat corruptie bij de rechterlijke macht in vele Lidstaten van de Raad van Europa nog diep ingeworteld is.

De Assemblee nodigt de betrokken overheden uit om strenge en uitzonderlijke maatregelen te nemen voor het herstel van het vertrouwen van de burgers in het rechts-systeem. Er bestaat overigens een brede waaier van mogelijkheden waarover de Lidstaten beschikken voor het behoud van de integriteit van de rechterlijke macht. Zo moeten rechters, procureurs en politieagenten aanspraak kunnen maken op een redelijk salaris en moeten zij over voldoende financiële en menselijke middelen kunnen beschikken. Er moeten ook professionele en ethische normen en efficiënte opvolgingsmechanismen worden uitgewerkt voor rechters en procureurs. Verder moeten de aanwervings-, bevorderings- en afzettingsprocedures van rechters en procureurs duidelijk en transparant zijn en moeten zij enkel gebaseerd zijn op de verdiensten van de personen. Tot slot moeten gespecialiseerde eenheden belast worden met het onderzoek van corruptiezaken en van partijdigheid bij rechterlijke beslissingen.

In haar aanbeveling nodigt de Assemblee het Ministercomité uit om een model-gedragscode uit te werken voor de actoren van de rechterlijke wereld.

### **Godsdienstvrijheid en andere mensenrechten van de niet-moslim minderheden in Turkije en de moslimminderheid in Thracië (Oost-Griekenland) (Resolutie 1704)**

De Assemblee is er zich van bewust dat de kwestie van de religieuze minderheden in Griekenland en Turkije zeer gevoelig ligt door het gewicht van de geschiedenis. Zij nodigt evenwel de twee landen uit om hun burgers zonder discriminatie te behandelen, waarbij zij geen rekening mogen houden met de behandeling van hun burgers door hun buurstaat. Het feit dat Griekenland en Turkije herhaaldelijk beroep doen op het wederkerigheidsprincipe om de toepassing te weigeren van de rechten van de minderheden zoals vastgelegd in het Verdrag van Lausanne bestempelt de Assemblee als “anachronistisch” en zij beschouwt die houding als een bedreiging van de nationale cohesie van beide landen.

Zij is evenwel tevreden over het feit dat er een zekere bewustwording is door de overheden van beide landen die blijkt hebben gegeven van hun inzet om gepaste oplossingen te vinden voor de moeilijkheden van de minderheidsleden. Zij moedigt hen aan om hun inspanningen in die zin voort te zetten.

In die context spoort de Assemblee de twee landen aan om zonder verwijl maatregelen te nemen ten voordele van de leden van religieuze minderheden - meer bepaald inzake onderwijs en het recht op eigendom - en om ervoor te zorgen dat de leden van die minderheden niet als vreemdelingen in hun eigen land worden behandeld.

Zij doet eveneens een oproep tot Griekenland en Turkije om de Raamovereenkomst voor de bescherming van nationale minderheden en het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden te ondertekenen en/of te ratificeren.

### **Eerbiediging van de persvrijheid (Aanbeveling 1897)**

De Assemblee is geschokt door het sterk toenemend aantal gevallen van agressie tegen de media en tegen journalisten. Zo werden er sinds 2007 minstens twintig journalisten vermoord, waarvan dertien in Rusland.

Zij bevestigt met klem dat de persvrijheid van essentieel belang is voor de democratie en dat haar Lidstaten zich meer moeten inspannen voor de eerbiediging van de persvrijheid en de veiligheid van journalisten.

Volgens de Assemblee zijn er drie categorieën schendingen: er zijn de zwaarste schendingen van de persvrijheid zoals fysisch geweld en moorden, verder zijn er de schendingen die voortvloeien uit het misbruik van staatsprivileges om de media te beïnvloeden en tot slot zijn er de dreigingen die te maken hebben met media-eigendom of met het ontbreken van professionele deontologie.

De Assemblee roept het Ministercomité op, na te gaan of de maatregelen voor terrorismebestrijding in de nationale wetgevingen de persvrijheid eerbiedigen, en ook om de Lidstaten te helpen bij de opleiding die zij geven aan rechters en politieagenten om de journalisten te beschermen tegen gewelddadige bedreigingen.

Zij meent dat de Raad van Europa regelmatig informatie moet inzamelen over de schendingen van de persvrijheid, per land een systematische analyse van die informatie moet maken, en de informatie daarna moet verspreiden bij de regeringen en de parlementen van de Lidstaten.

### **Verkiezingsdrempels en andere aspecten van de kiesstelsels die een weerslag hebben op de representativiteit van de parlementen van de Lidstaten van de Raad van Europa (Resolutie 1705 en aanbeveling 1898)**

In zijn interventie onderstreepte *volksvertegenwoordiger Rik Daems*, verslaggever voor de commissie politieke zaken, dat een representatieve democratie berust op vrije en rechtvaardige verkiezingen, die ervoor moeten zorgen dat de wil van de bevolking geëerbiedigd wordt bij de vorming van de legislatuur en de regering op elk niveau.

In elke democratie is de keuze van een kiesstelsel een van de belangrijkste institutionele beslissingen. Die keuze heeft immers een duidelijke weerslag op de representativiteit en diepgaande gevolgen op het gehele politieke leven van het betrokken land. Verschillende kiesstelsels kunnen leiden tot zeer verschillende resultaten. Het kiesstelsel bepaalt in grote mate een aantal administratieve procedures, waaronder de regeringsvorming.

In de Lidstaten van de Raad van Europa bestaat een grote waaier van soorten kiesstelsels, die elk voor- en nadelen hebben. Er bestaat geen uniek systeem dat als model kan dienen voor alle landen. De keuze hangt immers af van verschillende factoren, meer bepaald van de historische context en van het partij- en politieke systeem.

Volgens de spreker heeft het rapport de bedoeling een overeenstemming te vinden over de beginselen waarvan de naleving het mogelijk maakt om verkiezingen als “vrij en rechtvaardig” te bestempelen, overeenkomstig democratische normen en ongeacht het kiesstelsel, en te trachten die beginselen toe te passen bij alle verkiezingen die plaatsvinden op het grondgebied van de Lidstaten van de Raad van Europa om zo van de Raad de grootste zone van “vrije en rechtvaardige” verkiezingen ter wereld te maken.

In haar resolutie vraagt de Assemblee aan de Lidstaten om een akkoord te bereiken over de beginselen op basis waarvan verkiezingen als “vrij en rechtvaardig” worden beschouwd, alsook om de beginselen van de Gedragscode inzake politieke partijen na te leven, meer bepaald wat betreft democratie, transparantie en verantwoording. Zij vraagt hen ook om de standaarden in de verschillende fases van het verkiezingsproces in de werkzaamheden van hun nationale parlementen in te voeren.

### **Het verhogen van de vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek via de kiesstelsels (Resolutie 1706 en aanbeveling 1899)**

De Assemblee herinnert eraan dat een evenredige deelname van mannen en vrouwen aan het politieke leven een van de grondslagen is van een democratie alsook een van de doelstellingen van de Raad van Europa. Zij stelt evenwel vast dat vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in de politiek: momenteel hebben zij 20% van de parlementaire zetels en ministeriële posten ter wereld, en minder dan 5% van de Staatsleiders zijn vrouwen.

De Assemblee meent dat het ontbreken van een evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen aan het politieke en openbare besluitvormingsproces een bedreiging vormt voor de legitimiteit van de democratieën en een inbreuk is op het basisrecht van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Zij vraagt de Lidstaten van de Raad van Europa om hun kiesstelsels aan te passen om ze gunstiger te maken voor de vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek, meer bepaald door geslachtsquota door te voeren op de lijsten van de politieke partijen (in landen met een systeem van evenredige vertegenwoordiging).

De Assemblee roept het Ministercomité op de uitwerking te overwegen van een bijkomend protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens om er het recht op gelijke kansen voor mannen en vrouwen, alsook andere positieve discriminatiemaatregelen ten voordele van het ondervertegenwoordigd geslacht in op te nemen.

### **Administratieve opsluiting van asielaanvragers en illegale migranten in Europa (Resolutie 1707 en aanbeveling 1900)**

De Assemblee stelt vast dat de administratieve opsluiting van asielaanvragers en illegale migranten in de Lidstaten van de Raad van Europa de laatste jaren sterk is toegenomen.

De Assemblee roept de Lidstaten van de Raad van Europa op tot naleving van de tien leidende beginselen waaraan de opsluiting van asielzoekers en illegale migranten moet voldoen om wettelijk toegelaten te zijn. Zo moet de opsluiting een uitzonderingsmaatregel zijn, de aanhouding mag niet willekeurig zijn, er moet een onderscheid gemaakt worden tussen asielzoekers en illegale migranten, ...

De Assemblee roept de Lidstaten ook op tot naleving - in rechte en in feite - van de vijftien Europese regels die de minimumnormen vastleggen die toepasselijk zijn op de voorwaarden tot opsluiting van migranten en asielaanvragers. Die regels zijn bijvoorbeeld: de personen die van hun vrijheid beroofd zijn moeten met eerbied en met eerbiediging van hun rechten behandeld worden, de gedetineerden moeten worden ondergebracht in centra die speciaal ontworpen zijn voor opsluiting verbonden aan immigratie, en niet in gevangenissen, ...

Tot slot nodigt de Assemblee de Lidstaten uit om gebruik te maken van alternatieve oplossingen voor opsluiting, zoals de invrijheidstelling mits borgstelling of de elektronische opvolging.

### **Het oplossen van eigendomsproblemen van vluchtelingen en verplaatste personen (Resolutie 1708 en aanbeveling 1901)**

Voor de Assemblee is de verplaatsing van miljoenen personen overal in de wereld een belangrijke uitdaging in termen van mensenrechten en op humanitair vlak.

Zowel voor de vluchtelingen als voor de verplaatste personen vormt het verlies van hun woning, gronden en bezittingen een belangrijk obstakel voor een duurzame oplossing van het verplaatsingsprobleem.

De vernietiging, bezetting en inbeslagneming van achtergelaten bezittingen zijn een schending van de rechten van de betrokken personen, doen de verplaatsing langer duren en bemoeilijken de verzoening en het herstel van de vrede.

De Assemblee meent dat de teruggave van de bezittingen of een schadevergoeding noodzakelijk zijn voor het herstel van de individuele rechten en de Rechtsstaat.

De Assemblee nodigt de betrokken Lidstaten dan ook uit om postconflictuele problemen rond de eigendom van woningen, gronden en bezittingen waarmee vluchtelingen en verplaatste personen te maken hebben, te regelen overeenkomstig de Pinheiro-principes en de relevante instrumenten van de Raad van Europa.

Zij roept de Lidstaten op om de personen die hun bezittingen verloren hebben in hun rechten te herstellen, om hen een billijke schadevergoeding toe te kennen voor het verlies van die bezittingen wanneer teruggave onmogelijk is en om daartoe snelle, toegankelijke en efficiënte procedures uit te werken.

### **De werking van de democratische instellingen in Albanië (Resolutie 1709 en aanbeveling 1902)**

De Assemblee betreurt de politieke en institutionele crisis die de Albanese politiek verlamt sinds de legislatieve verkiezingen van juni 2009, waarbij de oppositie geleid door de Socialistische partij het parlement boycot en de politieke legitimiteit van de regering geleid door de Democratische partij betwist.

De Assemblee doet een dringende oproep tot de Albanese regering en oppositie om een einde te maken aan de huidige politieke crisis. Zij dienen hun verantwoordelijkheid op te nemen inzake de noodzakelijke hervormingen en vooruitgang te boeken met het oog op een grotere Europese integratie, die een gemeenschappelijke doelstelling is.

Zij nodigt de regering meer bepaald uit om zonder verwijl een parlementaire onderzoekscommissie op te richten met betrekking tot de verkiezingen van juni 2009 en vraagt de oppositie terug te keren naar het Parlement om deel te nemen aan haar werkzaamheden.

De Assemblee vraagt aan de Albanese overheden om, in nauwe samenwerking met de Commissie van Venetië, het wettelijke kiesstelsel te verbeteren.

Om het zoeken naar een oplossing uit de huidige politieke situatie te bespoedigen en om President Topi bij te staan in zijn rol als onderhandelaar, stelt de Assemblee het Comité van de voorzitters van de Assemblee voor om, samen met de co-rapporteurs van de opvolgingscommissie voor Albanië, zo snel mogelijk naar het land zelf te gaan.

### **Vijftien jaar na het Actieprogramma van de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling (Aanbeveling 1903)**

Het jaar 2009 betekende de vijftiende verjaardag van het Actieprogramma dat door 179 landen werd aangenomen tijdens de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling (ICBO) die plaatsvond in Cairo in 1994. Het Actieprogramma vraagt dat een aantal fundamentele doelstellingen worden gehaald inzake duurzame ontwikkeling en stabilisatie van de bevolking.

De Assemblee stelt vast dat er vooruitgang werd geboekt, maar dat er middelmatige resultaten werden behaald inzake schoolbezoek, billijke gelijkheid van kansen mannen/vrouwen, kinder- en moedersterfte, kinder- en moederziekten en de algemene toegang tot diensten inzake seksuele en voortplantingsgezondheid, met inbegrip van familiale planning en diensten voor een veilige abortus.

Bovendien stelt zij vast dat geweld ten opzichte van vrouwen, met name huiselijk geweld en verkrachtingen, een veel voorkomend fenomeen is.

De Assemblee nodigt de Lidstaten van de Raad van Europa uit om prioritaire acties uit werken voor de integrale toepassing van het Actieprogramma van het ICBO tegen 2015, door meer bepaald op volgende uitdagingen in te gaan: kinder- en moedersterfte, seksuele en relationele vorming en voorlichting, demografische kwesties en migratie, de HIV/AIDS-pandemie en SOA's, gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de financiering van het Actieprogramma van de ICBO.

Tot slot moedigt de Assemblee het Ministercomité aan, werk te maken van het opstellen van een Europees verdrag inzake seksuele- en voortplantingsgezondheid.

\* \* \* \* \*